

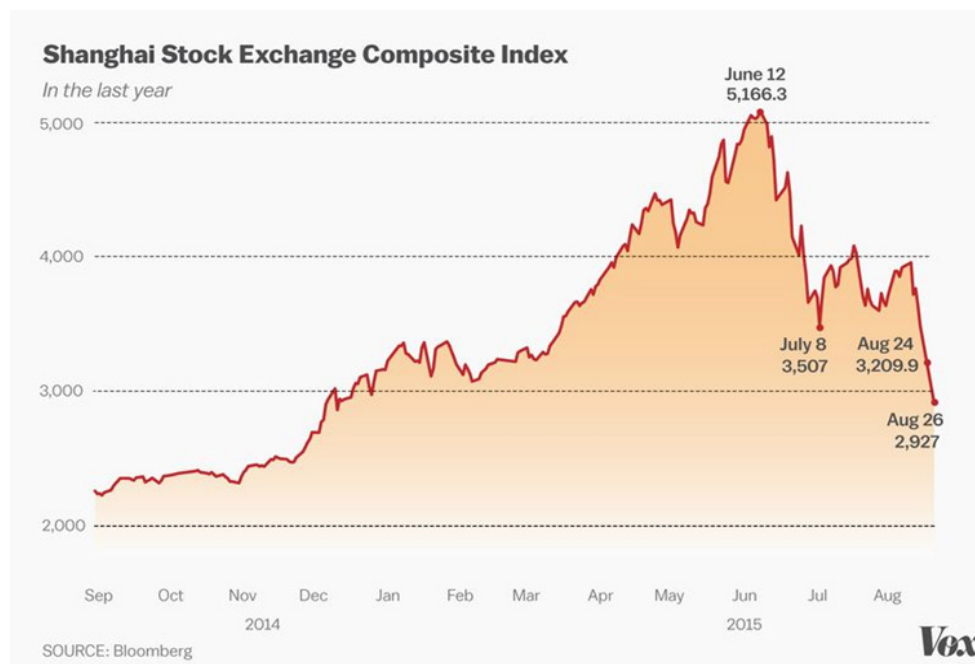
Začali padať burzové indexy, ceny komodít a médiá začali spomínať rok 2008.

Prach z výbuchu burzy sa usadí, ale uvidíme zase len ten istý svet.

Spektakulárne **výbuchy v prístave Tianjin** pred dvoma týždňami boli akoby predzvesťou podobne spektakulárneho výbuchu na čínskom akciovom trhu. Začali padať burzové indexy, ceny komodít a médiá začali spomínať rok 2008 a pád Lehman Brothers. Titulky novín prišli s otázkou: vracia sa kríza?

Ak by sa kríza skutočne vracala, oproti roku 2008 je tu jeden zásadný rozdiel – už niet kam ustúpiť. Úrokové sadzby sú na nule a (virtuálne) tlačiarenské stroje chrlia nové peniaze v operácii zvanej kvantitatívne uvoľňovanie už aj v Európe. Dlhy štátov sú oveľa vyššie ako v roku 2008 a na novú sériu bailoutov už nemusia byť zdroje.

Už od roku 2007 sme svedkami bezprecedentného zasahovania štátov do finančných trhov. Extrémne nízke úrokové miery, kvantitatívne uvoľňovanie, štátne záruky sú bežné v západnom svete, ťažko vôbec odhadnúť, čo všetko navyše sa ešte spravilo v Číne. Vďaka tomu svetové akciové trhy niekoľko rokov rástli nevídaným tempom, zatiaľ čo reálne ekonomiky pod nimi často stagnovali. Čínsky akciový index za jediný rok (jún 2014 - jún 2015) narástol o 150 %, nikto predsa nemohol čakať, že to takto pôjde donekonečna.



Šanghajský index je aj po prepade stále 50 % nad svojou úrovňou z júna 2014.

No nie tak rýchlo, Doktor Skaza! Pri tej všetkej panike je vhodné si uvedomiť, že šanghajský index je aj po aktuálnom prepade stále 50 % nad svojou úrovňou z júna 2014. Navyše, málokto si dal tú prácu, aby sa pozrel na veľkosť čínskeho akciového trhu. Ten je na globálne pomery **maličký** - 20x menší ako americký, 4x menší ako japonský, menší ako nemecký, kanadský či francúzsky. Kedy naposledy vzrušil svet prepád burzy v Toronte? Súčasná bublina a následný prepád je (zatiaľ) nižšia ako tá, ktorá pukla v roku 2008. Počet akcionárov na čínskej burze sa za posledný rok zdvojnásobil a dosahuje 90 miliónov, čo je 7 % populácie – a viac ako je členov čínskej komunistckej strany. Zdá sa, že Číňania majú medzi kapitalizmom a komunizmom už jasno.

Trocha optimizmu na chladnejší záver leta nezaškodí. Ale koniec srandy – čínske zakončenie nie je katastrofou, no je ďalším ohnivkom v reťazci krízových udalostí. Tie nám

Čínska kríza na pár dní zatienila tú grécku, ale nespláchla ju.

neustále pripomínajú, že so svetovou ekonomikou založenou na ťažko stráviteľnom mixe kapitalizmu, socializmu, korporativizmu, bizarnej monetárnej politiky a neustále narastajúcej mentalite nárokovateľnosti nie je nič v poriadku.

V Európe sa to nedá nevšimnúť. Čínska kríza na pár dní zatienila tú grécku, ale nespláchla ju. Grécka vláda rezignovala prakticky okamžite po tom, čo obdržala prvú splátku z nového balíka pomoci. Krajinu koncom septembra čakajú ďalšie predčasné parlamentné voľby. Podobne ako bývalý premiér Samaras koncom roka 2014 taktizoval (a popálil sa), taktizuje aj bývalý premiér Tsipras. Plán: rozpustením parlamentu sa zbaviť ultralavicového krídla vnútri vlastnej strany. Rýchlo vyhlásiť voľby, aby sa odpadlíci nestihli skonsolidovať a aby voliči ešte nepocítili nábeh nových opatrení z balíka. Následne zostaviť vládu s oveľa poslušnejšími poslancami a tlačiť balík vpred.

Podarí sa to? Zatiaľ sú náznaky, že áno. V prieskumoch Syriza naďalej vedie, skupina odštiepencov zo Syriza pod novým názvom Ľudová jednota má len 8 %. Ďalšie dve strany odmietajúce záchranu – komunisti z KKE a neonacisti zo Zlatého úsvitu – sú nekompatibilní s ktoroukoľvek stranou (a aj navzájom) a podľa všetkého mimo hry. Tsipras má šancu zostaviť jednofarebnú vládu (víťaz volieb v Grécku získava automaticky bonus +50 poslancov), prípadne tlačiť reformy s podporou opozície z radov Novej demokracie a socialistov.

No netreba zabúdať, že len pred pár týždňami zhruba 60 % zúčastnených voličov v referende odmietlo záchranný balík. A následná totálna kapitulácia Tsiprasa ich veľmi, ale veľmi nahnevala. Najnovšie 122 000 dôchodcov bude musieť čeliť nižším dôchodkom z doplňkových fondov, ktoré prechádzajú reformou.

Nateraz sa aspoň zastavil odliv vkladov z gréckych bánk. No na zrušenie kapitálových kontrol to tak skoro nebude. Firmy majú naďalej problém platiť zahraničným partnerom. Len asi 60 % žiadostí o povolenie platby do zahraničia je schválených a medzinárodné transakcie za prvú polovicu augusta dosiahli 3 miliardy eur, kým pred kontrolami to bolo okolo 5 miliárd. Jedinú poriadnu radosť spôsobujú turisti. Aj vďaka rastúcemu napätiu v susednom Turecku ich za prvý polrok prišlo o 20 % viac ako minulý rok.

Kým grécka Syriza sa zmieta vo vnútornom rozkole, tá španielska padá aj bez neho.

Kým grécka Syriza sa zmieta vo vnútornom rozkole, tá španielska padá aj bez neho. Strana Podemos po veľkom nástupe v zime v rebríčkoch popularity pred parlamentnými voľbami čoraz viac stráca. No nechty sa budú v Bruseli počas volebnej noci aj tak obhrýzať. Na zostavenie novej vlády bude asi treba koalícia, pričom vzájomná láska hlavných hráčov na juh od Pyrenej je nejužiansky chladná. Naopak francúzsky Tsipras v ženskom prevedení si upevňuje svoju pozíciu. Marine Le Pen z hnutia Národný front vyhodila jej zakladateľa a zároveň vlastného otca. Ten v poslednej dobe prekypoval rasistickými a antisemitskými bonmotmi, čo strane nepridávalo na popularite.

V Amerike bulvárni novinári nespali už niekoľko dní a rozvodoví právnici kupujú kufre na peniaze. Aféra s únikom dát zo zoznamky pre zadaných sa dostáva do Európy len pomaly, no novinári už našli v zoznamoch osem ľudí z okruhu Európskej komisie. Ktovie, či niektorí nevyužili romantické večery po rokovaní o bailoute pod Akropolou?

Zvyšok týždňa bez afér želá

Martin Vlachynský
27.8.2015